

## BÖLÜM 6

### ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ

DOI: 10.37609/akya.3797.c470

Demet ÖZMAT<sup>1</sup>

#### GİRİŞ

*“Öğrencilere öğrenmeleri için değil, yapmaları için bir şey verin ve yapma düşüncesi, düşünmeyi gerektirecek nitelikte olmalıdır; öğrenme doğal olarak ortaya çıkar.”*

John Dewey

Eğitimin temel amacı, öğrenmenin kalıcılığını sağlamak, öğrencilere öğrenmeyi öğretmek ve öğrencilerin yaşam boyu öğrenme becerilerini geliştirmektir. Peki, bu hedeflere ulaşmak için hangi yolları izlemeliyiz? Öğretme öğrenme ortamlarında fark yaratmanın yolları nelerdir? Hangi yolları tercih edersek öğrenmeyi daha kalıcı ve etkili hale getirebiliriz? Hangi öğretme yöntemleriyle bireysel farklılıkları da gözetebiliriz? Öğretim yöntemleri, tam da bu noktada devreye girer. Bir öğretmenin kullanacağı yöntemler, öğretme öğrenme sürecinin başarısını belirleyen en önemli unsurlardan biridir. İçerik ve alan bilgisi yanında doğru öğrenme yaklaşımları ve öğretim tekniklerini uygun materyallerle destekleyerek hedeflenen kazanımlara ulaşabiliriz. Ancak, her öğrenci, her konu ve her ortam için tek bir doğru yöntem yoktur. Öğretmen adayları olarak, farklı öğrenme ve öğrenme yollarını tanımak, yenilikçi ve esnek, öğrenci dostu ve yaşam becerileri odaklı öğretim teknikleri geliştirmek, öğrenme ve öğretme

<sup>1</sup> Dr. Öğr. Üyesi, Çankaya Üniversitesi, Ortak Dersler Bölümü, demetgulsoy@gmail.com, ORCID iD: 0000-0002-8936-020X

## Eğitimcilere Yönelik Öneriler: Yöntemleri 21. Yüzyıl Becerileriyle Bütünleştirme

21. yüzyılda değişen teknolojiyi öncelikle anlamak ve kullanmak, çağın becerilerini kazandırarak öğrenmeyi sağlamak için, yöntem ve tekniklerin hedefler doğrultusunda, bilinçli, esnek ve öğrenci merkezli kullanımı büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda, aşağıda eğitimcilere yönelik bazı temel öneriler sunulmuştur:

1. Yöntem seçiminde öğrencileri tanımak önemlidir. Her yöntem her beceriye hizmet etmez. Bunun yanında kazandırılmak istenen beceriye göre de yöntem belirlenebilir.
2. 21.yüzyıl öğrencileri artık bilgiye kolaylıkla erişebilen öğrencilerdir, onlar için artık bilgiyi anlamlı hale getirme, yorumlama, eleştirme ve uygulama becerilerinin geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Dolayısı ile seçilen yöntemler bu becerileri kazandırmaya da hizmet etmelidir.
3. Var olan yöntemler imkanlar dahilinde teknoloji ile zenginleştirilmelidir. Örneğin, ChatGPT, Canva, Padlet, Mentimeter gibi araçlarla proje-sunum-yaratıcılık çalışmaları desteklenebilir.
4. Öğrencilerin becerileri yaşamla ilişkilendirmesi öğrenmeyi kalıcı hale getirir. Örneğin gerçek bir problem üzerinden yürütülen çalışmalar çok boyutlu beceri kazandırır.
5. Yöntemler, sadece öğretmenin değil öğrencinin de öğrenme sorumluluğunu artırmalıdır.
6. Etkin öğretim teknikleri (örneğin jigsaw, istasyon çalışması, tartışmalar) öğretim yöntemleriyle birleştirilmelidir.
7. Değerlendirme seçilen yöntemlerle uyumlu olmalıdır. Sadece sınavla ölçmek yerine, performans değerlendirme, akran değerlendirme, portfolyo, öz değerlendirme gibi çeşitlendirilmiş araçlar kullanılmalıdır.

## KAYNAKLAR

- Açıkgöz, K.Ü. (2007). *Aktif Öğrenme*. İzmir: Biliş Gelişim Coşkusu
- Angelianawati, L. (2019). Using drama in EFL classroom. *Journal of English Teaching*, 5(2), 125–134. <http://dx.doi.org/10.33541/jet.v5i2.1066>
- Ariel, B. (2007). The integration of creative drama into science teaching [Unpublished doctoral Dissertation]. Kansas State University.
- Arıcı, A. F. (2006). Türkçe öğretiminde kullanılan strateji-yöntem ve teknikler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 299-308.
- Bariyyah, K. (2021). Problem solving skills: essential skills challenges for the 21st century gradua-

- tes. *Journal Pendidikan Indonesia*, 7(1), 71-80. <https://doi.org/10.29210/120212843>
- Bilen, M. (2006). *Plandan uygulamaya öğretim*. Anı Yayıncılık.
- Binbaşıoğlu, C. (1994). *Genel Öğretim Bilgisi*. Ankara: Kadioğlu Matbaası
- Bloom, B.S., Engelhart, M.D., Furst, E.J., Hill, W.H., & Krathwohl, D.R. (1956). *Taxonomy of educational objectives: Handbook I, the cognitive domain*. New York: David McKay.
- Bransford, J. D., & Stein, B. S. (1993). *The ideal problem solver*. New York: W.H. Freeman.
- Bruner, R. (2002). *Socrates' muse: Reflections on effective case discussion leadership*. New York: McGraw-Hill.
- Christensen, C. R., Garvin, D. A., & Sweet, A. (Eds.). (1991). *Education for judgment: The artistry of discussion leadership*. Boston: Harvard Business School Press.
- Dewey, J. (1910). *How we think*. Boston: D.C. Heath & Co.
- Demircioğlu, İ. (2014). *Tarih öğretiminde öğrenci merkezli yaklaşımlar* (4. baskı). Anı Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2024). *Öğretme sanatı*. 26. Baskı. Pegem Akademi.
- Dobson, T. & Stephenson, L. (2020). Challenging boundaries to cross: primary teachers exploring drama pedagogy for creative writing with theatre educators in the landscape of performativity. *Professional Development in Education*, 46(2), 245-255.
- Doğanay, A. (2025). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Dolunay, S. K., & Koçyiğit, S. (2023). Drama Yönteminin Öğrencilerin Dil Bilgisi Tutumlarına Etkisi: Bir Karma Yöntem Araştırması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 11(3), 491-508. <https://doi.org/10.16916/aded.1284985>
- Eshet, Y. (2004). Digital literacy: A conceptual framework for survival skills in the digital era. *Journal of educational multimedia and hypermedia*, (13(1).
- Göztütök, F. D. (2021). *Öğretim ilke ve yöntemleri* (7. baskı). Pegem Akademi.
- Guest, K. (2000). Introducing critical thinking to non-standart entry students. The use of a catalyst to spark debate. *Teaching in Higher Education*. 5(3), 289-299.
- Guilford, J.P. (1967). *The nature of human intelligence*. New York, NY: McGraw-Hill.
- Herman, W. E., & Pinard, M. R. (2015). Critically examining inquiry-based learning: John dewey in theory, history, and practice. *Innovations in Higher Education Teaching and Learning*, 3, 43–62. <https://doi.org/10.1108/S2055-364120150000003016>
- Hu, Y., & Shu, J. (2025). The Effect of Drama Education on Enhancing Critical Thinking Through Collaboration and Communication. *Education Sciences*, 15(5), 565. <https://doi.org/10.3390/educsci15050565>
- Jacobsen, D. A., Eggen, P., & Kauchak, D. (1985). *Methods for teaching: A skills approach* (1st ed.). Merrill Publishing Company.
- Jonassen, D. H. (1997). Instructional design models for well-structured and ill structured problem solving learning outcomes. *ETR&D*, 45, 65-94.
- Jonassen, D. H., ve Hernandez-Serrano, J. (2002). Case-based reasoning and instructional design: Using stories to support problem solving. *Educational Technology Research and Development*, 50(2), 65–77.
- Kim, T., & Axelrod, S. (2005). Direct instruction: An educators' guide and a plea for action. *The Behavior Analyst Today*, 6 (2)
- Küçükahmet, L.(1990). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*. İstanbul: Alkım Yayınevi.
- Mccaslin, N, (2016). *Yaratıcı drama sınıf içinde ve dışında*. P. Özdemir Şimşek (Çev.). Nobel Yayıncılık.
- Memduhoğlu, H. B. ve Yüce, T. (2020). Değerler eğitiminde drama yönteminin uygulanmasına ilişkin nitel bir çözümleme. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 51, 116-130
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2024, Temmuz 4). *2024-2025 eğitim öğretim dönemi çerçeve yıllık planları*. Ortaöğretim Genel Müdürlüğü. <https://ogm.meb.gov.tr/www/2024-2025-egitim-ogre>

- tim-donemi-cerceve-yillik-planlari/icerik/2055
- Nicholson, H., & Bond, E. (2017). *Theatre and education*. Bloomsbury Publishing.
- Plucker, J. A., Beghetto, R. A., & Dow, G. T. (2004). Why isn't creativity more important to educational psychologists? Potentials, pitfalls, and future directions in creativity research. *Educational Psychologist*, 39(2), 83–96. [https://doi.org/10.1207/s15326985ep3902\\_1](https://doi.org/10.1207/s15326985ep3902_1)
- Polya, G. (1997). *Nasıl çözmeli? Matematikte yeni bir boyut* (F. Halatçı, Çev.). Sistem Yayıncılık.
- Supena, I., Darmuki, A., & Hariyadi, A. (2021). The influence of 4C (constructive, critical, creativity, collaborative) learning model on students' learning outcomes. *International Journal of Instruction*, 14(3), 873–892. <https://doi.org/10.29333/iji.2021.14351a>
- Sönmez, V. (2007). *Program geliştirmede öğretmen el kitabı*. Anı Yayıncılık.
- UNESCO. (2018). *A global framework of reference on digital literacy skills for indicator development*. UNESCO Institute for Statistics. <https://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/ip51-global-framework-reference-digital-literacy-skills-2018-en.pdf>
- Üstündağ, T. (1999). Duyusal zekâ, duyuşsal özellikler ve yaratıcı drama. *Ankara Üniversitesi TÖMER Dil Dergisi*, (75), 18–23.
- Wallas, G. (1926). *The art of thought*. New York: Harcourt Brace and World.
- Westwood, P. (2008). *What teachers need to know about teaching methods*. Camberwell: ACER Press.
- Westwood, P. (2008). *What teachers need to know about teaching methods* (p. 14). ACER Press.

## EK-1

### 2024-2025 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI 10. SINIF BİYOLOJİ DERSİ ÇERÇEVE

#### DERS PLANI / ÖĞRENME PLANI ÖRNEĞİ

**ÜNİTE:** Ekosistem, Ekoloji ve Güncel Çevre Sorunları  
**Konu:** Güncel Çevre Sorunları ve İnsan **Düzey:** Lise 10.sınıf  
**Süre:** 45 dakika

**Öğrenme Hedefi : 10.3.2.3. Yerel ve küresel bağlamda çevre kirliliğinin önlenmesine yönelik çözüm önerilerinde bulunur.**

- » Öğrenciler, yerel ve küresel bağlamda çevre kirliliğinin nedenlerini ve etkilerini açıklar.
- » Çevre kirliliğinin önlenmesine ilişkin çözüm önerileri geliştirebilir.
- » Farklı bakış açılarını dinleyerek, çözüm yolları konusunda fikir alışverişinde bulunur.
- » Çevre kirliliğinin önlenmesine yönelik çözüm önerilerinde bulunma becerisi kazanır.

**Öğretim Yöntem-Teknikleri:** Tartışma Yöntemi

**Öğretim Materyalleri:**

Güncel haberler, makaleler, videolar, tartışma kartları, konu listeleri, sunum ve görseller, tahta ya da akıllı tahta

**Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri:**

- » Öğrencilere, yerel ve küresel çevre sorunlarıyla ilgili temel bilgiler verilir.
- » Öğrenciler, küçük gruplara ayrılarak, «Çevre Kirliliği ve Çözüm Önerileri» konulu tartışmaya katılır.
- » Her grup, çevre kirliliğinin nedenlerini, etkilerini ve özellikle yerel ile küresel ölçekte alınabilecek çözüm önerilerini tartışır.
- » Gruplar, tartışma sonunda, önerdikleri çözüm yollarını sınıfla paylaşır ve diğer grupların fikirlerine geri bildirimde bulunur.
- » Tartışma sonunda, öğrenciler, çevre kirliliğinin önlenmesine yönelik somut ve uygulanabilir çözüm önerileri geliştirmeye teşvik edilir.

Bu plan, *Yapılandırmacılık* yaklaşımını temel alır. Öğrencilerin, aktif katılımı ve kendi bilgi ve deneyimleriyle yeni bilgiler inşa etmeleri sağlanır. Tartışma ortamında, eleştirel düşünme, yaratıcılık ve çözüm üretme becerileri geliştirilir.

**Öğrenilenleri değerlendirme**, öğrencilerin tartışma sırasında çözüm önerilerini belirtmeleri ve sınıf içinde paylaşımlarıyla yapılır. Ayrıca, kısa bir yazılı ya da sözlü geri bildirim alınabilir.